EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 5: Law: Continuity and Change in the Early Modern Period, 2008, Yeshiva University, New York, NY

Takkanot Kahal and the origin of communal structures in a Franconian village community in the 17th century

Stefan Litt, Bar Ilan University, Israel / Karl-Franzens-Universität Graz, Austria ,

ABSTRACT: Takkanot Kahal are clearly a phenomenon of early modern Jewry in Europe. Throughout the Ashkenazi world there were four common ways to enact them. By elaborating takkanot, Jewish leaders copied the Gentile custom of creating legal digests in that time, thus adapting the communities to the administrative structures of the early modern state. The short statutes of the community in Ühlfeld, dating fromm 1688, are a rare example for takkanot enacted in an early stage of the local Jewish history. The text clearly shows the efforts of the author, R. Asher Enslen of Schnaittach, to strenghten the ties in the small Jewish group and thus to found communal institutions. The Yiddish text provides rich information on this process, as well as some insights into the administrative practice, since the takkanot open the earliest Pinkas Kahal of Ühlfeld.

This presentation is for the following text(s):

- Community Statutes of Ühlfeld

Copyright © 2012 Early Modern Workshop

EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 5: Law: Continuity and Change in the Early Modern Period, 2008, Yeshiva University, New York, NY

Community Statutes of Ühlfeld

Takkanot Kahal Iltfelt

1688

Translated by Stefan Litt, Bar Ilan University, Israel / Karl-Franzens-Universität Graz, Austria ,

[fol. 1 r]
Since God counselled the thoughts of the holy men who settle in Ühlfeld, they accepted [me?] to be over them as their head of the rabbinic court and righteous teacher in order to show them the way in which they shall go. And with it[‘s help] it will be carried out as they will do and they asked me to make them a *pinkas kahal* and to write into it a number of sincere regulations and customs, for not having openings without walls in town so that everyone does what he likes etc. Because their will and their inclination are to walk on straight and right paths as the other righteous in Israel do. [...] in their camp and no one will open his mouth again etc. Therefore I nodded my head and fulfilled their sensible words and I enacted to the best of my abilities and I did little since I was chosen from heaven **...??** The above mentioned Asher Enslen, and this comes first:

The first matter is the fear of God. Every head of a household who stays overnight in his house is obliged to go to the synagogue in the next morning in order to pray his prayer with the appropriate intention. Even so there was no quorum one must go in any case to pray in the synagogue, since we are the students of our father Abraham and therefore one is obliged to establish a place for prayer. Moreover, one will pray with greater intention in the synagogue than in his house. There will be a communal official who is obliged to call to the synagogue in the evening and in the morning. Also the children whether they are *bar mitzvah* or not, shall get used to it.
Since they are still few one cannot set a fine for that [i.e. not going to pray in the synagogue]. But for every Torah reading [one was missing] and in case that one was overnight in his house one has to pay half a *Batzen* for not going to the synagogue in the morning. Regarding their servants who are still minors but *bar mitzvah* they are also obliged to pay the fine. In case there is a quorum without minors they may go for a walk

without getting fined. The above mentioned Asher Enslen.
[fol. 1 v]

2. One must not talk on secular or trivial topics in the synagogue. Whenever two persons talk to each other in the synagogue [in that way] the *Gabbai tzedaka* may fine each with two *Pfennigs*. The above mentioned Asher Enslen.
3. The *Gabbaiye tzedaka* may be in office month by month both for imposing fines and for providing provision for the journey for the poor, as well as for distributing the *pletten*. The above mentioned Asher Enslen.
4. The G*abbaim* are obliged to count the [numbers] on the *legbrett* every three months. From the persons who are in arrears they may levy each month a *Kopfstueck*. They may keep a book about that conscientiously. The above mentioned Asher Enslen.
5. The *Gabbaim* are entitled to proscribe those who are not willing to pay their taxes. The above mentioned Asher Enslen.
6. If one is proscribed because he did not pay his taxes and says that he has no money [fol. 2 r] or because of other debts, then he does not have to pay a fine up to eight days. If he is proscribed longer than eight days, then he has to pay a fine of one *Batzen* per day. If he stays in proscription 30 days and does not care, then one has to inform the head of the rabbinic court that he deserved to be banned. Then the head of the rabbinic court may fine him with more than one *Batzen* according to his bad deeds. Whenever one is proscribed because of stubbornness or a deed that he was not supposed to do and which is not related to arrears, then immediately he must pay one *Batzen* every day as long as he is proscribed and so on as mentioned above. The above mentioned Asher Enslen.
7. If one is proscribed then no one shall slaughter and examine [meat] for him, also not provide him with meat. He shall not have Torah readings or any other honours in the synagogue. However, he may be part of the quorum. One may have business with him as well. If he remains in proscription for more than eight days and clearly does not care about it, then his wife must not go to the ritual bath. The above mentioned Asher Enslen.

[fol. 2 v]

8. Concerning accusations and encroachments: whenever a Jew goes to the house of a Christian, may it be with livestock, merchandise or without anything, then no other must go to that house. If one enters the house by mistake and does not know about the first, then he has to leave when the first says to him: “go away”, otherwise he will be fined with one *Reichstaler*. Moreover, when he has encroached [upon the business] or has caused damage to the first, he had not freed himself by paying the one *Reichstaler*, but the first still has the right to claim his damage in court. The above mentioned Asher Enslen.
9. No one shall course a non-Jew for not having business with or not buying from him. Only if this non-Jew owes him money he [the Jewish merchant] may say to him: “You must pay me because you took another merchant.” And who will violate this will give

half a pound wax. The above mentioned Asher Enslen.

10. Concerning the above mentioned fines the head of a household must accept responsibility for his wife and members of his household. The above mentioned Asher Enslen
11. If one accuses another or encroaches [upon his business] and there was no Jewish witness for it, then even a non-Jew who was properly interrogated by a judge or his authority, may be reliable for forcing the perpetrator to swear. And if he doesn't want to swear he shall pay a fine [fol. 3 r] as mentioned above. However, the first will not be limited [by the fine] in his claims and has the right to take him to court. **????** The above mentioned Asher Enslen.
12. We have already decided to threat that no one shall host any guest overnight who is suspicious not to live in good belief, and naturally not to have business with him. Whoever violates this will be treated as one who broke the ban, which means to get fined, punished and humiliated. The *Parnassim* have the right to demand immediately a bail up to four *Reichstaler* until he will be taken to court. The above mentioned Asher Enslen.
13. No one shall host a guest with his wife for a certain period even he was an honest man, without permission of the *Parnassim*. Otherwise there might be complications for the whole community because of him, God forbid! The fine is one *Reichstaler*, the above mentioned Asher Enslen.
14. The fee for being a godfather is one and a half *Kopfstueck* and the godmother may give six *Kreutzers* good money. The above mentioned Asher Enslen.

[fol. 3 v]

15. If a *Tzehr* wedding is held the bridegroom is obliged to give *Notwein*, for the first hundred [*Gulden* dowry] one golden *Gulden*. And for the second hundred half a *Kopfstueck*. And for the third hundred and for each hundred more three *Batzen* good money. One third of the *Notwein* is for the waiters. The above mentioned Asher Enslen.
16. The fee from bridegrooms for the *bahurim* or the young persons is for the first hundred [of the dowry] three *Batzen* good money and thereafter for the second hundred six *Kreutzer* good money, after that for each hundred one *Groschen*. The above mentioned Asher Enslen. By decision of the elders of the leadership the above mentioned fee was cancelled and therefore it is my opinion that the bridegroom may not give any fee, confirmed by Asher Enslen, Thursday, 17 Tammuz 5448
17. The *Parnassim* have the right to fine someone who did anything that was not according to the rules up to two pounds wax. In matters of their own honour: if anyone harms another in his honour [as *Parnas*] then they may fine him for their own honour with one pound wax. If they see that anyone did something that would deserve a higher fine than the above mentioned, then they may demand a bail worth the fine up to two *Reichstaler*, and thereafter, when the issue comes before the head of the rabbinic court, he may fine and punish him according to his deeds. The above mentioned Asher Enslen.

[fol. 4 r]

8. No one must drink unkosher vine, otherwise he must pay a fine of one *Reichstaler*. In case the perpetrator is the slaughterer and *bodek* he will be forbidden to continue his work in addition to the above mentioned one *Reichstaler*. The above mentioned Asher Enslen.

Today, Wednesday, 6 Tammuz 5443 the leadership of Ühlfeld decided with my agreement and the agreement of the *Parnas*, the honourable Shimon Tispeck that every one who will do any negotiation in this village Ühlfeld will keep one half of the profit for himself, and the other half will go to the community for a holy purpose. This will be kept on for the next ten years from today on. Thereafter it is in the hands of the leadership to change this ordinance according to their will, the time and the needs of the community. Confirmed by the above mentioned Asher Enslen

At the *Parnassim*'s place was decided that everyone who is going to do negotiation has to inform the Gabbai or the leadership before the end of Shabbat of the same week. If he perpetrates he will give a fine of a quarter [pound?] wax, confirmed by Asher Enslen

On the above mentioned day was also decided that because on the above mentioned day they have in their hands approximately 60 *Reichstaler* for the building of the synagogue and still they are willing to donate more for bringing it into being with the will of God, [they are going] to build a synagogue and to buy the other holy items. Therefore, whenever a stranger comes, who is not from this Holy Community, it may live, in order to live here, he may give twelve *Reichstaler* for the above mentioned purpose. Since all the residents here will have to pay as well the above mentioned amount each, the leadership has the right to take less from the foreigner according to his situation. In return, the leadership, it may live, is obliged to provide him a seat in the men's section and a seat in the women's section. He will receive the first available seat in that time. And whenever a head of a household or his son or his daughter will come here to settle he may not just give two and a half *Reichstaler* for the leadership's obligation to provide him with the then first available seat in the men's section and a seat in the women's section. The above mentioned Asher Enslen

[fol. 4 v]

Today, Wednesday, 1 Tammuz 5450 agreed the Holy Community here before me, the undersigned, and before the honourable *Parnas* Shimon Heshekh [?] that one starts to say psalms if there are two [or more] heads of households in the synagogue, and even if the second does not properly respond to the first with verses from the psalms he may say psalms slowly for himself as if others were with him. Whoever does not come to the

synagogue before the Torah-reader finishes the reading of the Torah, will pay a fine of one *Batzen,* and whoever does not come before the end of *az yashir* will pay a fine of half a *Batzen* and on the other regular days he will pay half a *Gulden*. Asher Enslen, 'resident' of the Holy Community of Schnaittach and 'resident' here in Ühlfeld

20. Today, Sunday, 7 Heshvan 5459 agreed the Holy Community here before the *Parnas*, the leader, the honourable Moshe Gaikel that whenever the elders of the community or the *Gabbai Tzedaka* will demand a bail from a head of a household or they will demand a fine from him they may go to the rabbinical court to negotiate with him. If appears a case that he owes money then he [the *Gabbai Tzedaka*] is entitled [to punish him] according to to what is written in the book of the community regulations. Confirmed by Mordekhai Tiesbeck

[fol. 5 r]

When I came here to the Holy Community of Ühlfeld I heard from members of the Holy Community about conflicts between them about the salary of their teacher and cantor. With the agreement of the leadership I have decided that they will proceed for the next three years [as follows]. For one hour learning one golden *Gulden*, for half an hour half a golden *Gulden* and for a quarter of an hour according to the asset. And whoever has to learn *Mishnayot* is obliged to pay for an hour. For *Humesh* three *Batzen*. Prayer [for] half an hour. Alphabet [for] a quarter of an hour, and for writing alone [for] half an hour. And for [teaching] the commandments the salary of the teacher and cantor will be half according to Gulden and half according to the asset. All the above has been undertaken with my agreement according to the circumstances of the issue and of the time for the duration of three years from today on, and after three years the issue will come before the head of the rabbinic court who will be in that time. Monday, 2 Tammuz [...] 5454 Menahem Mendel [...] signed in the above mentioned Holy Community

22. The members of the Holy Community of Ühlfeld, may God protect them, have built a splendid synagogue. Only few of them talk in the synagogue during the prayer and after it but great anger and dispute came between them concerning the matters of the synagogue, Torah reading and other issues. And there are those who do not listen to their leaders and therefore I spoke and decided with my authority that whoever perpetrates and causes quarrels in the synagogue and does not listen to the voice of the leader or of the *Gabbai Tzedaka* [will have to pay] a fine of one *Reichstaler*, half for the ruler and half for the poor fund.
Concerning the Torah readings they may proceed as always was usual that there won't be men who do not read from the Torah. That means that on the first Shabbat of a month two of those who had no turn in the last month will read and on a Shabbat after a holyday these who read on the holyday will not read again, but those who had no turn on the holyday before,
Menahem Mendel [...]

Endnotes

[1] Deut. 12, 8.
[2] According to Ez. 1, 63
[3] A wedding celebrated by poor Jews.
[4] Minimum of vine served at weddings, the term was used among Christians in Germany.
[5] From here until the end of the paragraph in a different handwriting.
[6] 15 July 1688.
[7] 30 June 1683.
[8] 5 July 1690.
[9] Meaning ‚rabbi'.
[10] 12 October 1698.
[11] 28 June 1694.

Copyright © 2012 Early Modern Workshop

EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 5: Law: Continuity and Change in the Early Modern Period, 2008, Yeshiva University, New York, NY

תקנות קהל אילטפעלט
Takkanot Kahal Iltfelt
1688

Prepared by Stefan Litt, Bar Ilan University, Israel / Karl-Franzens-Universität Graz, Austria ,

Takkanot Ühlfeld 1683
Source: *Pinkas* Ühlfeld, CAHJP, N29/19, fol. 1-5

[fol. 1 r]

יען וביען כי העיד ה' את רוח אנשי קודש יושבי אילטפעלט וסביבות'[1] וקבלו [...][2][/] עליהם לאב"ד ולמורה צדק ולהורות להם הדרך אשר ילכו בה ואתה יועשהאשר [/]יעשו ובקשו ממני לעשות להם פנקס קהל ולכתוב בתוכו איזה תקנות והנהגו' [/] ישרות למען שלא יהיו בעיר פרוצה בלי חומה וכל הישר בעיניויעשה[3] [/] חו'[4]כי רצונם ומגמתם לנהוג בדרכי ישרים ונכונים כשארי כשרים [/] בישראל [...] במחנותם ולא יהיה לבעד פיתחון פה[5] לחלוק חו' [/] בכן נענעתי להם את ראשי ומלאתי דבריהם ההגונים ותקנתי להם [/] כפי קני שכלי ומעוט השגתי כאשר בוררנימן שמיא קצת כפי דת [/] וקצת למיגדר מלתא. אשר ענזלן הנ"ל וזה יצא ראשונה

ראשית[6] דבר יראת אלקים איטליכר ב"ב[7] דער איבר נכט בביתו איז זול זיך [/] בפלייסן ער צו מארגין לבית הכניסת גיט להתפלל תפלתו[/] בכוונה אוב שון ניט מנין ווער זול ער דאך תפילתו בב"ה[8] טון כי מיתלמידו[/] של אברהם אבינו אנחנו דש מן מחויב איז קובע מקום לתפלה צו זיין [/] וביותר דשט מן בב"ה יותר בכוונה קן מתפלל זיין ווערדבביתו זולין אך [/] איין משועבד הקהל אהקביפעלין זול בערב ובבוקר לב"ה רופין אך דיא [/] קינדר בן בר מצוה או ניט בר מצוה דר צו גיווינן.
ומאחר זיא כהיום נאך מתי מספר זיינין קן מן על זה קיין קנס זעצין [/] אבר כל קריאת התורה ווער איבר נכט בביתו איז זול מן חצי פ"ץ [/] איין לֵיגן ווען ער צו מארגנס ניט גיט[9] לב"ה גם וועגינאירי משרתים [/] מהנערים דיא בר מצוה זיינן אך הקנס מיזן געבן זא אביר מנין [/] ווער אוני דיא יונגין מג מן דיא יונגן איבר פעלד אודר אנדרי [/] אורטן לזין גין אונ' קיין קנס אויף זיך הבין, אשר ענזלן ה[נ"ל]

[fol.1 v]

ב' גם זול מן קיין שיחת חולין ודברים בטילי' בב"ה רידן זא אופט אז ב' מיט אננדר [/] רידן בב"ה זול

הגבאי צדקה איטליכי' ב' פשיטי' איין לֵיגן. אשר ענזלן הנ"ל

ג' הגבאים צדקה זולין איר גבאות חודש אום חודש פר זיהן הן איין צו לֵיגן [/] ועניים אויף צדהלדרך צו געבן אך דיא פלעטין אויז צו געבן. אשר ענזלן הנ"ל

ד' הגבאים זולין כל רביע' שנה דש לֵיג ברעט אויז צֵילן אונ' גובה זיין [/] וואש אביר רעשטנטין זיין זולין זיא כל חודש וחודש פֹון איטליכן [/] חצי ק"ש[10] מוציא זיין אונ' פֹלייסג בנאמנות פנקס האלטין. אשר ענזלן הנ"ל

ה' הגבאי' הבין רשות איינמכריז לאיסור זיין וועלכיר זיין גבייה ניט [/] גיבן וויל. אשר ענזלן הנ"ל

ו' ווער אין איסור ווער וועגין ער זיין נתינה העט ניט געבן אונ' זגט [/] העב המעו' ניט אודר וועגין זונשטן חיובה אונ' זגט העב המעו'[11] [fol. 2r] ניט אזו זאל ער קיין קנס אויף זיך הבין ווען ער שון ח' ימים אין איסור [/] איז אביר לענגיר אלש ח' ימי' זול ער כל יום א' פץ קנס חייב [/] זיין אונ' ווען ער שלשי'[12] ימי' אין איסור בליב אונ' ניט אכטט [/] אזו זול מן לאב"ד מודיע זיין דען ער ראוי לחרם ווער ואז זול [/] אין האב"ד קנסן יותר על הפצין כפי מעשיו וכפי[13] מעלליו יאכל[14] [/] זא אביר איינר אין איסור וועגין איזה סרבנות אודר מעשה [/] דש ער העט ניט טון זאלין דש מן ניט זאגין קן הוט המעו' מיזן [/] שאפֹין אזי זול ער תכף כל יום א' פץ קנס חייב זיין זא לנג [/] ער אין איסור בלייבט וכנ"ל אשר ענזלן הנ"ל

ז' ווען איינר אין איסור איז זול מן אים ניקשן שחטן ובדקן אך קיין [/] בשר לאזין צו קומין אונ' ניט לאזין עולה לתורה זיין אונ' קיין [/] מצוה בב"ה לאזין צו קומין אביר מצרף למנין מג מן אין וואל [/] זיין אונ' עסקי' דארפן וואל מיט אים הבין. אונ' ווען איינר [/] לענגיר אלש ח' ימים אין איסור איז דש מן שבירט ער אכט [/] דען איסור ניט זול מן אים טבילת נשים אך ניטלאזין צו [/] קומן אודר צו גיהן לאזין. אשר ענזלוהנ"ל

[fol. 2 v]

ח' בענין קטריגותוהסגת גבול זא בלד איין יהודי בבית ערל עש זייא מיט [/] בהמות או סחורה אודר העב ניקשן בייא זיך זאל קיין אנדרר לאותו [/] בית גין ובאם ער און גיפֹערר ניין קעהן אונ' ניקשן ווישט מהראשון [/] זא בלד הראשון זגט להשני גיא צו רוק מוז יעניר צו רוק גֵין [/] בקנס א' ר"ט. מלבד ווען ער להראשון העט משיג גבול גיוועזין [/] אודר גורם היזק גיוועזין דש בשביל ר"טזה יענים זיין זכיות [/] דעש וועגין ניקשן זאל מיט בינומן זיין אונ' דאך זיין היזק בדין [/] אהן יענים פֹאדרין קן אשר ענזלן הנ"ל

ט' זאל אך קייניר קיינים ערל דארפֹין זילזולי' געבן וועגין ער מיט אים [/] ניט גיהנדלט אודר אים ניט אפ גיקויפֹט רק זא יעניר ערל אים [/] חייב איז מאג ער זאגין ווייל דוא איין אנדרן הנדלש מן אן נעמשט [/] זולשטו מיך צאלין ומי שיעבור יתן קנס חצי לטרא שעוה אשר ענזלן הנ"ל

יוד בענין הקנסות הנ"ל מוז הב"ב שטֵין עבור אשתו ובני ביתו אשר ענזלן הנ"ל

י"א זא איינר איינים מקטריג ווער או מסיג גבול ווער אונ' קיין עדי' [/] ישראלי' אזו ווען איינר איין ערל בתורת עדות לאזט אפ [/] הערין בפני שופט או פוקד שלו אזי אותו ערל נאמן זיין אונ' [/] לידי שבועה היסת ברענגן ואם אינו רוצה לישבוע יתן קנס[15] [fol. 3 r] הנ"ל דאך יענים זיין דין ודברים ניקשן מיט

בינומן זיין אונ' רשות לתבוע [/] אותו לדין אם באזלו מישט ער לאותו פלוני שעשה המעשה ג"כ [/] מרצה ומפייס זיין אשר ענזלן הנ"ל

י"ב כבר גזרנו בחרם חמור זול קיינר קיין אורח דער נחשד איז [/] ער זיך ניט באמונה מחיה לינת לילה געבן וכ"ש[16] עסק [/] מיט אים צו הבין מי שיעבור ווארט מיט דעם יעניגן [/] נוהג זיין אלש איינר דער עובר חרם איז מיט קנסות [/] ועונשי' וחרפת הבין אך פרנסי' רשות תכף אים משכן [/] אפ צו ניטן עד ארבעה רייכשטליר עד שיעמוד לדין על [/] זה אשר ענזלן הנ"ל

י"ג זאל אך קייניר קיין אורח עם אשה לביתו איין נעמן אויף זמן [/] מה ווען ער שון איש הגון איז אם לא ברשות הפרנסי' פן [/] ח"ו[17] מעכט איין הכבדה דורך אים על הקהל שי'[18] קומן בקנס [/] א' ר"ט. אשר ענזלן הנ"ל

י"ד פארטיל של הסנדק יהיה ק"ש וחצי והסנדקי' לנשים תתנה ששה [/] צלמ' טוב מעו' אשר ענזלן הנ"ל

[fol. 3 v]

ט"ו ווען איין צעהר חתנה איז מוז החתן נאטוויין גבן ממאה ראשונה א' [/] גילד גילדין. וממאהשנייה ק"ש וחצי. וממאה שלישי' ואילך מכל מאה [/] ג' פ"ן טוב מעות. והשליש מהנאטוויין שייך לסרבינטעהר[19] אשר ענזלן הנ"ל

ט"ז פ̇ארטיל של חתנים לבחורים או לנערים ממאה ראשונה ג' פ"ן [/] טוב מעות ואח"כ ממאה שניי' ששה צלמ' טוב מעו'. ואח"כ מכל [/] מאה א' גראשין. אשר ענזלן הנ"ל בהסכמ'[20] רזנ' הקהל בטלו [/] פ̇ארטיל הנ"ל וכן דעתי שלא יתן חתן שום פ̇ארטיל [/] נאו' אשר ענזלן היום יום ה' י"ז תמוז תמ"ח ל'[21]

י"ז הפרנסי' הבין רשות צו קנסן ווען זיא זיהן אייניר עפיש טוט שלא כשורה [/] ביז אויף שני לטראות שעוה ולכבוד עצמם אייניר טוהן איינין פוגע [/] בכבודם ווער מעגין זיא לכבודעצמם קנסן א' לטרא שעוה. [/] ובאם זיא זיהן איינר עפיש גיטון העט אונ' יותר ראוי ווער מהקנס [/] כנ"ל מעגין זיא אים אפ נ̇יטן איין משכן על קנס עד שני ר"ט [/] ואז בבוא הדבר לפני האב"ד יוקנס ויוענש לפי מעשיו אשר ענזלן הנ"ל

[fol. 4 r]

י"ח זול קיינר קיין יין נסדשהוא סתם יינם טרינקן בקנס א' ר"ט אוך [/] ער שוחט ובודק זול זיין שחיטה אסור זיין מלבד ר"ט הנ"ל אשר ענזלן הנ"ל[22]

היום יום ד' ו' תמוז תמ"ג ל'[23] הסכמנו יחד הקהל אילטועלד בהסכמתי [/] ובהסכמת הפ'[24] הר"ר שמעון טיספעק שכל מי שיעשה שום סרסרות [/] בכפר פה אילט ועלד יהיה הסרסרות החצי' לאותו האיש שעשה [/] הסרסרו' והחצי' השניי' לקהל שי' לצורך דבר קדושה עד סוף עשרה [/] שנים מהיום ואח"כ[25] ביד הקהל לשנות הדבר כפי תואר העין ולפי [/] הזמן וצורך עניני הקהל נ'[26] אשר ענזלן הנ"ל

הוסכם[27] במעמד הפרנסי' שכל מי שיעשה סרסרו' יגיד לגבאי או לקהל [/] קודם מוצא שבת שבאותו שבועה אימיעבור יתן קנס רביעי שעוה נא' אשר ענזלן

גם הסכימו ביום הנ"ל מאחר שהיום יום הנ"ל בידם בערך ששים [/] ר"ט לצורך בנין בית הכניסת ועוד

ידם נטוי' לנדב עוד כדי [/] להביא מכח אל הפועל אי"ה[28] לבנות עי"ם[?][29]מקדש מעט[/]ולקנות שאר [/] דברי קדושה בכן באם שיבא איש נכרי אשר לא מזרע אנשי' [/] ק"ק פה שיחי לדור פה אזי יתן שנים עשר ר"ט לסיוע דברי' [/] הנ"ל מאחר שגם על היושבי' פה היום בא ג"כ על כל א' סך [/] הנ"ל מ"מ[30] רשות ביד הקהל פה ליקח פחו' ממנו כפי איש ההוא [/] ונגד זה מחויבי' הקהל שי' ליתן לו מקום בעזרת אנשי' ומקו' א' בעזרת [/] נשים דהיינו מקום הראשון הפניו בימים ההם
ואם יישב ב"ב א' או בנו או בתו לכאן לא יתן רק שני ר"ט וחצי [/] שהקהל מחויבי' ליתולו מקום א' בעזרת אנשי' ומקום א' בעזרת [/] נשים מקום הראשון הפנוי באותו פעם וימי' ההם אשר ענזלין הנ"ל

[fol. 4 v]

היום יום ד' ר"ח תמוז ת"ן לפ"ק[31] הסכימו יחד קהלא קדישא פה [/] בפני ח"מ[32] ובפני הפ' הר"ר שמעון השדיתחיל תהילי' אם יש שני [/] ב"ב בב"ה ואף אם לא יענה עמו פסוק' מתהלים כנהוג מ"מ [/] יאמר הוא לבד תהילי' במתוכאלויאמרו עמו ומי שלו [/] יבא לב"ה קודם באך [?]גומר בקריאת התורה יתן א' בץ [/] קנס ומי שלא יבא קודם גמר אז ישיר אזי יתן קנס חצי פץ [/] ובשאר ימי החול יתן חציי' זה'אשר ענזלן חונה בק"ק שנייטך וחו' פה אילטועלד

ך' היו' יו' א' ז' חשון תנ"ט ל' הסכימו יחד קהלא קדישא פה בפני הפ' האלוף כמר [/] משה גאיקל. דו טובי העיר או גבאי צדקה וועלין הַבין דז איין ב"ב זאל איין [/] משכון איין ליגן או קנסין זאלין זיא פַאר לאחר ב"ד גין אונ' פַאר נושא [/] ונותן מיט אים זיין ואמיבא הדבר שהוא חייב יש לו כח והרשאה כפי [/] מה שכתוב בתוך תקנות הקהל בוך נאום[33] מרדכי טיס בעק

[fol. 5 r]

הנה בבואי הנה פה ק"ק אילט"פעלד שמעתי מן יושבי הק"ק סכסוכי' שבניה' מחמ' שכירו'[/] מלמד וש"ץ שלהם. יצא מאתי בהסכמ' הקהל אשר משך שלושה שני' יתנהגו. מי שיש [/] לו ללמוד שעה אחת יתן גאלד גילדן. ומן חצי שעה חצי גאלד גילדן וכן מרביע' שעה [/] לפי ערך. ומי שיש לו ללמוד משניו' מיוחב ליתן מן א' שעה. ומן חומש שלשה בץ [?] [/]תפלה . חצי שעהץ א"ב. רביע' שעה. ומן כתיבה לבד חצי שעה. ומותרי' שכירו' [/] של מלמד וש"ץ יהי' חצי' על זה' וחצי' על ערך. כל הנ"ל עשו בהסכמתי לפי [/] תואר הענין והזמן משך שלשה שני' מהיו' ובכלות שלשה שני' יעמוד הדבר [/] לאב"ד אשר יהי' באותו עת. יו' ב' ה' תמוז זה הוא שתוקתנ"ד ל'[34] [/] מנחם מנדל[...][35]חותם בק"ק הנ"ל

ך"ב יושבי ק"ק אילפעלד יצ"ו בנה [!] בית הכנס' אשר הוא לתפארת. אך ורק מיעוטי' המה[/] אשר מדברי' בב"ה בתוך התפלה ואף גם לאחר התפלה ואף חרון ואף אשר נפל [/] מחלוקות בניה' בעסקי ב"ה וקריאות לס"ת ושארי עניני'. ואין שומעי' למנהיגי' [/] שלהם בכן אמרתי וגזרתי בתוקף גזירתי ובקנס אחד ר"ט חצי' לשררה יר"ה [/] וחצי' לצדקה מי שיעבור ויעורר מחלוקות בב"ה ולא שמע לקול המנהיג או לקול [/] הגבאי צדקה [36]
גם מחמת עליי' וקריאה לס"ת ינהגו כמאיומקדם אין אותן אנשי' שלא [/] עלו לס"ת אזי בשבת ראשון בחדש יקרא לס"ת שנים מאותן שלא עלו [/] בחדש[37] הקודם. וכן בשבת לאחר י"ט לא יקרא אותן שעלו לס"ת [/] בי"ט[38] רק יקרא לס"ת אותן שלא[39] עלו לס"ת בי"ט הקודם [/]
מנחם מנדל [...]

Archive: CAHJP, 29/19

Endnotes

[1] וסבובותיה.
[2] Missing text caused by damaged paper.
[3] Deut. 12, 8.
[4] חולי.
[5] According to Ez. 16, 63.
[6] This word written in larger letters.
[7] בעל בית.
[8] בבית הכנסת.
[9] This word above the row.
[10] קופשטיק = Kopfstück (a small coin).
[11] Thereafter the word ניט commencing the next page.
[12] שלשים.
[13] In the manuscript appear two *yod*.
[14] The meaning of that word on this position remains unclear.
[15] Thereafter הנ"ל commencing the next page.
[16] וכל שכן.
[17] חס וחללה.
[18] שיחיה.
[19] Above the word three small strokes.
[20] From here until the end of the paragrapha later addition in a different handwriting, apparently that of the rabbi Ascher Enslen.
[21] 15 July 1688.
[22] Until here the original version, in the following later amandments.
[23] 30 June 1683.
[24] הפרנס.
[25] ואחר כך.
[26] נאום.
[27] Addition in different ink.
[28] אם ירצה השם.
[29] על ידם?
[30] משמע מזה.
[31] 5 July 1690.
[32] חתום מטה.
[33] In the manuscript: נאים.
[34] 28 June 1694.
[35] Illegible signature.
[36] The rest of the row was filled by the scribe with a line.

[37] Deleted: הראש.

[38] ביום טוב.

[39] This word deleted and written again above the row.

Copyright © 2012 Early Modern Workshop